

NEOBJAVLJENI NOVAC 3. I 4. STOLJEĆA IZ
NUMIZMATIČKE ZBIRKE FRANJEVAČKOG MUZEJA
U TOMISLAVGRADU

UNPUBLISHED 3RD- AND 4TH CENTURY COINS
FROM THE TOMISLAVGRAD FRANCISCAN
MUSEUM COLLECTION

STIPAN DILBER

Franjevački muzej „fra Jozo Križić“
Franciscan Museum „fra Jozo Križić“
Trg fra Mije Čuića 2, BA-80240 Tomislavgrad
sdilber84@gmail.com

DEJAN FILIPČIĆ

Đure Marušića 31
HR-23000 Zadar
filipi.dejan@gmail.com

UDK: 904:737](497.6Tomislavgrad)“652“
069.51:737](497.6Tomislavgrad)“652“
DOI: 10.15921/archo.1503

PRETHODNO PRIOPĆENJE / PRELIMINARY COMMUNICATION
Primljeno / Received: 2016-01-14

KLJUČNE RIJEČI:

*numizmatički nalazi,
Tomislavgrad, Duvanjsko polje, rimski carski novac, kasnoantički novac*

U radu se objavljuju numizmatički nalazi koji potječu iz fundusa numizmatičke zbirke Franjevačkog muzeja u Tomislavgradu (BiH). Riječ je o 52 primjerka rimskog carskog novca. Najstariji primjerci potječu iz razdoblja prve polovine 3. stoljeća, odnosno iz doba vladavine Gordijana III. (238.-244.) dok su najmlađi datirani u period zajedničke vladavine Valentinijana I., Valenta i Gracijana, odnosno do potkraj vladavine cara Valenta. Većinu pak nalaza čine brončane emisije Konstantina i njegovih sinova, posebice serije kovane za samostalne vladavine Konstancija II. i Konstanta. Izuzev dupondija Gordijana III. kovanog u Viminaciju, koji je nešto rjeđa pojava na dalmatinskom prostoru, objavljeni novac predstavlja uobičajeni monetarni presjek optjecaja novca na području rimske provincije Dalmacije u 3. i 4. stoljeću.

KEY WORDS:

*numismatic finds,
Tomislavgrad, Duvanjsko polje, Roman Imperial coins, Late Antiquity coins*

The paper publishes the 52 specimens of the Roman Imperial coins from the coin collection of the Franciscan Museum in Tomislavgrad (Bosnia and Herzegovina). The oldest among them were dated back to the reign of Emperor Gordian in the first half of the 3rd century (238-244 AD), while the newest ones can be dated to the period of the joint reign of Valentinian I, Valens and Gratian, and to Emperor Valens' reign, respectively. However, most of the coins belong to the bronze issues of Constantine and his sons, particularly to the series struck during the sole reigns of Constantius II and Constans. With the exception of the dupondius of Gordian III, struck in Viminacium, the specimens published here are the standard coins that circulated in the Roman province of Dalmatia in the 3rd and 4th centuries AD.

U numizmatičkoj zbirci Franjevačkog muzeja u Tomislavgradu nalazi se 120 rimskih kovanica koje su godinama prikupljali franjevci. Maja Bonačić Mandinić obradila je i objavila 61 kovanicu (tadašnju cijelu zbirku) u radu *Zbirka novca franjevačkog samostana u Tomislavgradu*.¹ Od te objave pa do vremena pisanja ovoga rada prikupljeno je još 59 kovanica od kojih će 52 do sada neobjavljene kovanice 3. i 4. stoljeća biti predmet rasprave. Preostalih sedam kovanica novovjekovni su falsifikati. Točno mjesto njihova pronalaska nije poznato, a zna se samo da potječu s prostora Duvanjskog polja. S obzirom na način na koji su kovanice dospjele u Muzej, njihovi podaci imaju manju znanstvenu vrijednost što se tiče proučavanja optičaja novca, a više služe kao pokazatelj ukupnog numizmatičkog fonda i zastupljenosti novca na području Duvanjskog polja.

Duvanjsko polje smješteno je u planinskom jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine i pripada dinarskom kršu. Počeci prikupljanja rimskih kovanica na tom prostoru vežu se uz prve aktivnosti Franjevačkog muzeja na Humcu. Unutar prve arheološke građe, koju su fra Anđeo Nuić i Jerko Ljubić 28. ožujka 1884. godine darovali muzeju za osnivanje numizmatičke zbirke, nalazile su se i brojne rimske kovanice s Duvanjskog polja.²

Tijekom obilaska Duvanjskog polja i opisivanja arheoloških lokaliteta na njemu Vaclav Radimský daje i podatke o rimskom novcu.³ Navodi da je obilazeći teren pronašao velik broj rimskih kovanica, a da je i 16 dobro sačuvanih prikupio od lokalnog stanovništva.⁴

Značajnu količinu rimskog novca pronašao je Carl Patsch 1897. godine. On je tijekom arheoloških istraživanja na lokalitetu Crkvina (mjesto današnje katoličke crkve u Tomislavgradu) pronašao 60 rimskodobnih kovanica.⁵ Osim tih, još je uz pomoć fra Anđela Nuića

The coin collection of the Franciscan Museum in Tomislavgrad contains 120 Roman coins collected by the Franciscan monks over years. Maja Bonačić Mandinić was the first to analyze and publish 61 coins (the entire collection then) in her paper *The Coin Collection from the Franciscan Monastery in Tomislavgrad*.¹ In the meantime, 59 more coins have been added to the collection. Of these, 52 will be discussed in this paper and the remaining 7 are modern-age forgeries. The coins are dated back to the 3rd and 4th centuries AD and have not been published yet. The exact site where they were found is unknown. It is only known that they come from Duvanjsko polje karst field. Given the way the coins ended up in the Museum, they are not so relevant for scientific studying of the contemporary circulation of money as they are an indicator of the overall presence of coins in the Duvanjsko polje area.

Duvanjsko polje belongs to the Dinaric karst region in the mountainous southwestern part of Bosnia and Herzegovina. The Franciscan Museum in Humac deserves credit for initiating the collecting of Roman coins in these parts. The first archaeological finds that Friar Anđeo Nuić and Friar Jerko Ljubić donated to the Museum on 28 March 1884 as the initial part of its numismatic collection included numerous coins from Duvanjsko polje.²

During his visit to Duvanjsko polje, while describing archaeological sites there, Vaclav Radimský also made notes of Roman coins.³ He states that he found numerous such coins during his field trips and that he bought 16 well-preserved specimens from the locals.⁴

During archaeological excavations carried out at the Crkvina site (where a present-day Tomislavgrad catholic church stands) in 1897, Carl Patsch found 60 coins from the Roman period.⁵ With a help from Friar Anđel Nuić

¹ M. BONAČIĆ MANDINIĆ, 2001, 367-384.

² I. DRAGIČEVIĆ, 2014, 96.

³ V. RADIMSKÝ, 1894, 283-319.

⁴ V. RADIMSKÝ, 1894, 317-318.

⁵ C. PATSCH, 1904, 337-338.

¹ M. BONAČIĆ MANDINIĆ, 2001, 367-384.

² I. DRAGIČEVIĆ, 2014, 96.

³ V. RADIMSKÝ, 1894, 283-319.

⁴ V. RADIMSKÝ, 1894, 317-318.

⁵ C. PATSCH, 1904, 337-338.

i nekolicine utjecajnijih građana, uspio prikupiti popriličan broj kovanica od lokalnog stanovništva s prostora Duvanjskog polja. Točno mjesto pronalaska pojedinih primjeraka nije bilo moguće odrediti jer većina vlasnika nije znala gdje su pronađene.⁶ Između ostaloga, Carl Patsch donosi i podatak o velikoj količini rimskog novca koji se s Duvanjskog polja prenosi u Imotski i Split gdje se dalje prodaje kolekcionarima (nažalost, tako je i danas).⁷ Donosi i podatak da je uz intervenciju Frane Bulića, jedan kolekcionar 1891. godine Zemaljskom muzeju BiH u Sarajevu prodao 1342 rimske kovanice koje potječu s prostora Bosne i Hercegovine, od kojih je velik broj s Duvanjskog polja.⁸

Nakon Carla Patscha dugo se vremena nitko nije bavio numizmatičkim nalazima pronađenima na Duvanjskom polju. Tek 1964. godine Ivo Bojanovski donosi podatak o pronalasku 11 rimskih kovanica u Crvenicama na jugu Duvanjskog polja.⁹

U novije vrijeme, točnije 2001. godine, Maja Bonačić Mandinić objavila je kovanice koje se nalaze u vlasništvu Franjevačkog samostana u Tomislavgradu. Obradila je 61 rimsku i dvije srednjovjekovne kovanice. Te su monete najvećim dijelom pronađene na prostoru Duvanjskog polja a samo za šest primjeraka zna se točno mjesto pronalaska.¹⁰

Numizmatički nalazi obrađeni u ovom radu obuhvaćaju vremenski raspon od kraja prve polovine 3. stoljeća pa do sredine druge polovine 4. stoljeća (Sl. 1a-c). Sve kovanice su uglavnom dobro sačuvane te se kod većine mogao odrediti car koji ih je dao kovati ili podrijetlo novca. Samo se dvije kovanice (kat. br. 23 i 24) zbog istrošenosti nisu mogle pobliže odrediti, osim da potječu iz razdoblja Konstantina Velikog ili nekog od njegovih nasljednika. Većina kovanica potječe iz Siscije dok je

and a few distinguished citizens, he also managed to buy numerous coins from the locals of Duvanjsko polje. The exact locations where individual specimens had been found are unknown because most of their owners were not familiar with the information.⁶ Carl Patsch also mentions a large quantity of Roman coins that was taken to Imotski and Split and then sold to collectors (unfortunately, the practice has persisted to the present-day).⁷ He also says that, owing to Frane Bulić's efforts, a collector sold 1,342 Roman coins to the National Museum of Bosnia and Herzegovina. The coins were from Bosnia and Herzegovina, many of them from Duvanjsko polje.⁸

For a long time, Carl Patsch was the last one to study the Duvanjsko polje numismatic finds – until 1964, when Ivo Bojanovski mentions a find of 11 Roman coins in Crvenice on the southern side of Duvanjsko polje.⁹

More recently, in 2001, Maja Bonačić Mandinić published the coins from the collection of the Franciscan Museum in Tomislavgrad. She analyzed 61 Roman and two medieval coins. Most of them had been found in the Duvanjsko polje area, but only for six of them the exact location is known.¹⁰

The numismatic finds discussed in this paper span the period from the end of the first half of the 3rd century AD to the middle of the second half of the 4th century AD (Fig. 1a-c). Since the coins are mostly well-preserved, it was possible for most of them to determine their origin or the emperors who had them struck. Two of them (cat. no. 23 and 24) were the only ones it was not possible to be more specific about, except that they were from the period of Constantine the Great or one of his successors. Most of the coins came from the Siscia mint and only a few of them were struck in Aquileia, Ticino and Rome, as well as in

⁶ C. PATSCH, 1902, 8; C. PATSCH, 1904, 360-361.

⁷ C. PATSCH, 1904, 360.

⁸ C. PATSCH 1900, 321-322.

⁹ I. BOJANOVSKI, 1964, 195.

¹⁰ M. BONAČIĆ MANDINIĆ, 2001, 367-384.

⁶ C. PATSCH, 1902, 8; C. PATSCH, 1904, 360-361.

⁷ C. PATSCH, 1904, 360.

⁸ C. PATSCH 1900, 321-322.

⁹ I. BOJANOVSKI, 1964, 195.

¹⁰ M. BONAČIĆ MANDINIĆ, 2001, 367-384.

u manjoj mjeri zastupljen novac kovan u Akvileji, Ticinu i Rimu te onaj iz istočnih kovnica Antiohije, Kizika i Tesalonike (Sl. 2).

Kronološki, najstarija kovanica je dupondij cara Gordijana III. (kat. br. 1). Iskovan je u Viminaciju za potrebe lokalne trgovine. Taj novac nije rijetka pojava na prostorima izvan granica nekadašnje provincije Gornje Mezije tako da je vrlo čest kao nalaz u Slavoniji, ali je na prostoru Dalmacije, odnosno unutrašnjosti rimske provincije Dalmacije,¹¹ relativno rjeđi.¹² Nažalost, na njemu nije sačuvana godina lokalnog kovanja pa ga je nemoguće približe datirati.

Ostale kovanice iz 3. stoljeća su antoninijani iz vremena vladavine careva Galijena (kat. br. 2, 3, 4), Klaudija II. (kat. br. 5 i 6), Aurelijana (kat. br. 7), uzurpatora u Galiji (vjerojatno Tetricus I., kat. br. 8), Proba (kat. br. 9 i 10) i Karina (kat. br. 11). Antoninijani, moneta koju je uveo car Karakala 215. godine kao srebrni novac u vrijednosti dva denara,¹³ postala je kroz inflaciju druge polovine 3. stoljeća bakrena, s vrlo tankom presvlakom srebra. Navedena presvlaka na ovim kovanicama nije sačuvana, a općenita kvaliteta takvog novca odražava teške i turbulentne sociogospodarske i političke prilike u Rimskom Carstvu u 2. polovici 3. stoljeća. Posebice se to odnosi na period od kraja Galijenove vladavine do Aurelijanove novčane reforme kada je brončani novac doživio svoj umjetnički i vrijednosni pad te gotovo postao bezvrijedan.¹⁴ Većina ovih antoninijana pripada emisijama siscijske kovnice (kat. br. 2, 3, 6, 7, 9 i 10), dvije pripadaju rimskoj (kat. br. 4 i 5), a jedna je iskovan u Ticinumu (kat. br. 11).¹⁵ Jedino se za kovanicu kat. br. 8 ne može sa sigurnošću odrediti provenijencija.

Nakon vladavine vojničkih careva i uspostav-

mints of the East – in Antioch, Cyzicus and Thessalonica (Fig. 2).

Chronologically, the oldest coin is the dupondius of Emperor Gordian III (cat. no. 1). It was struck in Viminacium to be used for local trade. These coins are not rare in the regions in the vicinity of the former province of Upper Moesia. It is therefore often found in Slavonia, but in the present-day Dalmatia, i. e. the hinterland of the Roman province of Dalmatia,¹¹ it is relatively rare.¹² Unfortunately, the year of local minting has not been preserved so no accurate dating is possible.

Other 3rd-century coins include antoniniani from the reign of Emperors Gallienus (cat. no. 2, 3, 4), Claudius II (cat. no. 5 and 6), Aurelian (cat. no. 7), the usurper in Gaul (probably Tetricus I, cat. no. 8), Probus (cat. no. 9 and 10) and Carinus (cat. no. 11). The antoniniani were introduced by Emperor Caracalla in 215 AD as silver coins worth two denarii,¹³ but, due to the inflation in the second half of the 3rd century, were later made of bronze with a very thin silver coating. The coating has been preserved on these specimens. The general quality of such coins reflects the hard and turbulent socio-economic and political conditions in the Roman Empire in the second half of the 3rd century. This particularly refers to the period between the end of Gallienus' reign and Aurelian's monetary reform, when bronze coins lost almost all of their artistic and monetary value, becoming practically worthless.¹⁴ Most of these antoniniani were struck in the Siscia mint (cat. no. 2, 3, 6, 7, 9 and 10); two were struck in Rome (cat. no. 4 and 5) and one in Ticinum (cat. no. 11).¹⁵ The coin catalogued as no. 8 is the only one the provenance of which remains uncertain.

After the reign of military emperors and es-

¹¹ Usp. G. KRALJEVIĆ, 1976, 219; M. ČELHAR, S. GLUŠČEVIĆ, M. ILKIĆ, 2007, kat. br. 141; M. ILKIĆ, D. FILIPČIĆ, V. KRAMBERGER, 2012, kat. br. 75.

¹² M. NAĐ, 2012, 384.

¹³ P. KOS, 1998, 31.

¹⁴ J. BABELON, 1949, 99.

¹⁵ Usp. K. PINK, 1957, 89-94.

¹¹ Cf. G. KRALJEVIĆ, 1976, 219; M. ČELHAR, S. GLUŠČEVIĆ, M. ILKIĆ, 2007, cat. no. 141; M. ILKIĆ, D. FILIPČIĆ, V. KRAMBERGER, 2012, cat. no. 75.

¹² M. NAĐ, 2012, 384.

¹³ P. KOS, 1998, 31.

¹⁴ J. BABELON, 1949, 99.

¹⁵ Cf. K. PINK, 1957, 89-94.

ljanja tetrarhije, monetarne prilike se ponovno sređuju kroz pojavu numa (*nummus*)¹⁶ kao krupnog brončanog novca sa srebrnom presvlakom koji je u ovome radu zastupljen s primjercima cara Maksimina II. (kat. br. 12 i 13).

Nakon što su rimsku državu potresali građanski ratovi iz kojih je kao pobjednik izašao Konstantin I., nastupilo je vrijeme relativnog unutarnjeg mira koje se očituje i na pojavi nove vrste novca koja se emitirala od 317. do 348. godine. Konstantin I. je tako zastupljen s tri primjerka svojeg relativno ranog novca kovanog nešto prije i oko 320. (kat. br. 14, 15 i 16) te također s tri primjerka kovanih do početka 330-ih godina (kat. br. 17, 18 i 19). Taj novac je u stručnoj literaturi poznat kao centenional.¹⁷ Emisije iz tog perioda većinom pripadaju zapadnim kovnicama: Ticinumu i Trieru, koje su česte na našem prostoru sa serijama novca DN CONSTANTINI MAX AVG (VOT/XX) te PROVIDENTIAE AVG. U taj period smješta se i serija VIRTUS EXERCITVM kovana također kao Konstantinov *vota* novac ali i Krispov primjerak BEATA TRANQUILITAS.¹⁸

Od 317., odnosno od 323. te 324. godine, cezari postaju Krisp, Konstantin II. i Konstantije II. U njihovo ime Konstantin također izdaje serije kojima promovira mlade cezare, a to su tipovi novca PROVIDENTIAE CAESS (kat. br. 26, 27 i 28) te kasnije GLORIA EXERCITVS¹⁹ (kat. br. 25) s dva standarda na reversu, ali i u svoje ime izdaje monetu tipično zapadne ili siscijske provenijencije poput SOLI INVICTO COMITI (kat. br. 20), odnosno isključivo zapadne BEATA TRANQUILITAS (kat. br. 21). Prva se, na osnovu zvijezde u polju lijevo, može pripisati kovnici u Sisciji ili Ticinumu, a druga, na osnovu razdvojene i karakteristične legende na aversu u dativu DN CRISPO-NOB CAES, kovnici u Lugdunumu. Iz perioda rane vlada-

tablishing of the tetrarchy, the monetary situation became regulated again with the introduction of nummus¹⁶ as a large-sized bronze coin with a silver coating. In this paper it is represented with specimens struck for Emperor Maximinus II (cat. no. 12 and 13).

After Constantine I had won the civil wars that had shaken the Roman state, a relatively peaceful period ensued. It is reflected in the introduction of new coins, issued from 317 to 348 AD. Constantine I is thus represented with three specimens of his relatively early coins, struck around 320 AD and somewhat earlier (cat. no. 14, 15 and 16), as well as with three coins struck by the early 330s AD (cat. no. 17, 18 and 19). This coin is known in literature as centenionalis.¹⁷ The issues from the period mostly belong to the western mints – Ticinum and Trier. Coins belonging to the series struck there are frequently found in these parts, including DN CONSTANTINI MAX AVG (VOT/XX) and PROVIDENTIAE AVG. The VIRTUS EXERCITVM series was also struck in that period; Constantine's *vota* money and Crispus' BEATA TRANQUILITAS specimen also belong to these series.¹⁸

After 317 AD – more specifically, from 323 to 324 AD – Crispus, Constantine II and Constantius II became Caesars. In their name, Constantine issued series that promoted them as young Caesars. They included PROVIDENTIAE CAESS type (cat. no. 26, 27 and 28) and, subsequently, GLORIA EXERCITVS type¹⁹ (cat. no. 25), with two standards on the obverse. Constantine also struck coins in his name, such as SOLI INVICTO COMITI (typically struck in the western mints or in Siscia) (cat. no. 20) and BEATA TRANQUILITAS (struck in the western mints only) (cat. no. 21). Based on a star in the field left, the former can be attributed to the Siscia mint

¹⁶ A. H. M. JONES, 1959, 34-38; P. KOS, 1998, 115-116.

¹⁷ P. KOS, 1998, 66-67.

¹⁸ D. ALTEN, C. F. ZSCHUCKE, 2004, 321-323.

¹⁹ Za kovanje Konstantinovih nasljednika vidjeti: RIC, VIII, 1981, 32.

¹⁶ A. H. M. JONES, 1959, 34-38; P. KOS, 1998, 115-116.

¹⁷ P. KOS, 1998, 66-67.

¹⁸ D. ALTEN, C. F. ZSCHUCKE, 2004, 321-323.

¹⁹ For more details on the coins struck by Constantine's successors, see: RIC, VIII, 1981, 32.

vine navedene trojice Konstantinovih sinova, u radu su donesene tri kovanice s prikazom vrata vojnog logora (PROVIDEN-TIAE CAESS), a tri su kovane i u ime Konstantina (PROVIDENTIAE AVGG). One simboliziraju carevu providnost i brigu nad vojskom, odnosno njezinim potrebama.

Sljedećoj vojnoj seriji Konstantinove vladavine pripada novac s reversnom legendom GLORIA EXERCITVS (prikaz dva vojnika između kojih se nalaze jedan ili dva standarda), kovan kao veći s jednim ili reducirani centenional s dva standarda a koji je u ovome radu u ime Konstantina ili njegovih suvladara zastupljen u obije varijante s pet primjeraka (kat. br. 22, 23, 24, 28 i 29). Iz trećeg desetljeća 4. stoljeća potječu i komemorativne serije gradova Rima (kat. br. 30 i 31) i Konstantinopola (kat. br. 32). One su kovane u čast stare i nove prijestolnice Rimskog Carstva te u ovome radu predstavljaju posljednje novce iskovane za Konstantinova života. Novac kovan za Konstantinove vladavine, u ime više eminencija, može se većinom pripisati kovnicama u Sisciji i Kiziku, a manje Trieru, Antiohiji i Lugdunumu. Već sljedeći novac, denominirani centenional s jednim standardom na reversu (kat. br. 29), kovan je nedugo iza Konstantinove smrti za Konstantina II. ili Konstancija II. koji nakon tog događaja nose titule augusta.

Samostalna vladavina Konstancija II. i Konstanta zabilježena je s tri kovanice njihove zajedničke serije na zadnjem tipu centenionala prije novčane reforme 348. godine, a riječ je o monetama s reversom VICTORIAE D D AVGG Q NN (kat. br. 34, 35 i 36) koje su sve kovane u Sisciji, od 342. do 348. godine. Zadnje dvije (kat. br. 35 i 36) su s istom kovnom markom u polju i kovane su u istoj radionici (ASIS ?).

Nakon monetarne reforme 348. godine²⁰ počinje se kovati brončani novac u više serija s reversnom legendom FEL TEMP REPARATIO koja treba simbolizirati ponovno rađanje Rima

and the latter, based on a specific divided inscription in dative on the avers, DN CRISPO-NOB CAES, can be attributed to the Lugdunum mint. This paper mentions three coins depicting army camp gates issued in the beginning of the reign of the above mentioned Constantine's sons (PROVIDEN-TIAE CAESS), as well as three such coins issued in the name of Constantine (PROVIDENTIAE AVGG). The symbolized the Emperor's providence and his care for the army and its needs.

The next military series of Constantine's reign is represented with coins with GLORIA EXERCITVS inscribed on the obverse (and depicting two soldiers with one or two standards between them). The larger version of this centenionalis has a single standard and the smaller one has two of them. Five specimens (belonging to both versions) are represented in this paper (cat. no. 22, 23, 24, 28 and 29). They were struck in the name of Constantine or his co-rulers. The series commemorating the cities of Rome (cat. no. 30 and 31) and Constantinople (cat. no. 32) also belong to the third decade of the 4th century. These are the last of the coins struck during Constantine's life that are represented in this paper. The coins struck during his reign, in the names of several eminences, can mostly be attributed to the mints in Siscia and Cyzicus and only a few of them to Trier, Antioch and Lugdunum. The subsequent coins – denominated centenionales with a single standard on the obverse (cat. no. 29) – were struck immediately after Constantine's death for Constantine II or Constantius II. The latter two emperors obtained the title of August soon afterwards.

The sole reigns of Constantius II and Constans were marked with three coins of their jointly issued series. It was the last type of centenionales before the monetary reform of 348 AD, with VICTORIAE D D AVGG Q NN inscribed on the obverse (cat. no. 34, 35 and 36). They were all struck in Siscia between 342 and 348 AD. The last two (cat. no. 35 and 36) have the same mint stamp and were

²⁰ H. MATTINGLY, 1933, 182-201, Tab. XVII i XVIII.

i obnavljanje njegovih sretnih vremena. Iz tih serija zastupljena je ona najčešća, tzv. *Pali konjanik* (kat. br. 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 i 45). Taj novac, ispočetka kovan kao Ae 2 sa srebrenom presvlakom, doživio je tijekom sedam godina više redukcija i promjena kvalitete tako da se na kraju počeo kovati kao Ae3/Ae4.²¹ U ovome radu zabilježene su tri monete kovane nakon prve redukcije ranih 350-ih godina. Gotovo sve pripadaju Konstanciju II. (osim kat. br. 44 i 45) u čije su ime češće emitirane. Za jednu se kovanicu sa sigurnošću može utvrditi da je iskovana u kovnici u Sisciji (kat. br. 43).

Zadnjim monetama te serije pripadaju novci Konstancija Gala kao cezara kovani oko 353.-354. godine i Julijana II. kovani u istom periodu. Razdoblje od 350. do 363. godine inače je zastupljeno s velikim brojem kovanica koje su kovane zbog financijske krize u velikim količinama i sa znatnom količinom atribuiranom Konstanciju II.²² Nakon dolaska na vlast dvojice panonskih careva Valentinijana I. i Valenta, provedena je monetarna reforma u kojoj novčani standard postaje novac veličine Ae 3 kovan u serijama *SECVRITAS REIPUBLICAE* i *GLORIA ROMANORVM*. Taj novac je u početku kovan vrlo kvalitetno i zadržao je svoj idealni standard relativno dugo iako je kovan u velikim količinama, a o čemu svjedoče i razne monetarne oznake u različitim kombinacijama na njegovom reversu. U ovome radu opisane su četiri kovanice (kat. br. 46, 48, 49 i 50) takvih serija te jedna reducirana Valentinijanova moneta *RESTITV-TOR REIPVB* kovana oko 365. godine (kat. br. 47).

Zajedničke serije Valentinijana I. i Valenta te Valentinijanovog sina Gracijana kovane su do samostalne Gracijanove vladavine kad je za novi standard brončanog novca uvedena Ae 2 veličina.²³

²¹ RIC VIII, 1981, 36.

²² RIC VIII, 1981, 36 i d.

²³ Gracijan je proveo monetarnu reformu brončanog novca dodavši na Ae 3, što je bio standard Valentinijana I., još i veličine Ae 2 i Ae 4. Za više vidjeti u: RIC, IX, 1951., uvod, xxxi.

struck in the same mint (ASIS ?).

After the monetary reform of 348 AD,²⁰ multiple series of bronze coins with the inscription *FEL TEMP REPARATIO* on the obverse were introduced. The inscription symbolized the rebirth of Rome and the revival of its better days. The most common of these series – the so-called Fallen Horseman – is represented here (cat. no. 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44 and 45). These coins, initially struck as Ae 2 with a silver coating, saw several reductions and changes of quality over a period of seven years, until they were eventually struck as Ae3/Ae4.²¹ This paper presents three currencies struck after the first reduction in the early 350s. Almost all of them belong to Constantius II (except the cat. no. 44 and 45) in whose name they were usually issued. It was positively established for one of them that it had been struck in the Siscia mint (cat. no. 43).

The final currencies of the series are the coins of Constantius Gallus as a Caesar, struck around 353-354 AD, and of Julian II, struck in the same period. The period between 350 and 363 AD is otherwise represented with a large number of coins because they were struck in large quantities due to a financial crisis. Most of them are attributed to Constantius II.²² After the Pannonian emperors, Valentinian I and Valens, had risen to power, a monetary reform was carried out and coins of the Ae 3 size, struck in the *SECVRITAS REIPUBLICAE* and *GLORIA ROMANORVM* series, became a standard. In the beginning, these coins were of a very high quality and they adhered to the ideal standard for a relatively long period of time despite being struck in large quantities, as can be seen from various combinations of currency marks on their obverses. This paper mentions four coins from such series (cat. no. 46, 48, 49 and 50)

²⁰ H. MATTINGLY, 1933, 182-201, Tab. XVII i XVIII.

²¹ RIC VIII, 1981, 36.

²² RIC VIII, 1981, 36 ff.

Gracijanov novac tipa GLORIA ROMANORVM (kat. br. 51 i 52), kovan u Sisciji ili Tesalonici dok je on još bio suvladar s ocem, kronološki je najmlađi novac objavljen u ovom radu.

Navedeni novac iz zbirke Franjevačkog muzeja u Tomislavgradu predstavlja vrlo vrijedan spomen na prošlost tog unutrašnjeg dijela rimske provincije Dalmacije. Riječ je o nalazima koji potječu, u numizmatičkom smislu, sa slabo poznatog područja. U ovom radu donesen je prikaz optjecaja novca 3. i 4. stoljeća koji se nalazi u navedenoj zbirci, a potječe sa šireg područja Duvanjskog polja. Kroz ovaj prilog prikazane su 52 kovanice koje datiraju od careva Gordijana III. do Gracijana (Sl. 1a-c). Od svih obrađenih kovanica, 13 ih je iz vremena vojnih careva i tetrarhije (Sl. 1a), većina, tj. 32 primjerka, su iz Konstantinovog perioda (Sl. 1b), a samo sa sedam primjeraka zastupljene su kovanice Valentinijanove dinastije iz druge polovine 4. stoljeća (Sl. 1c). Većina njih, tj. 40%, iskovana je u Sisciji, a za 27% se nije mogla odrediti kovnica (Sl. 2). Po svom numizmatičkom sastavu oni su relativno standardni prikaz optjecaja novca kakav se nalazi u 3. i 4. stoljeću na prostoru rimske Dalmacije. Svakako treba uzeti u obzir da je riječ o nalazima koji su dosad neobjavljeni te iako se nisu sačuvala informacije o točnom mjestu pronalaska, oni zasigurno daju doprinos numizmatičkoj slici Duvanjskog polja te šire regije.

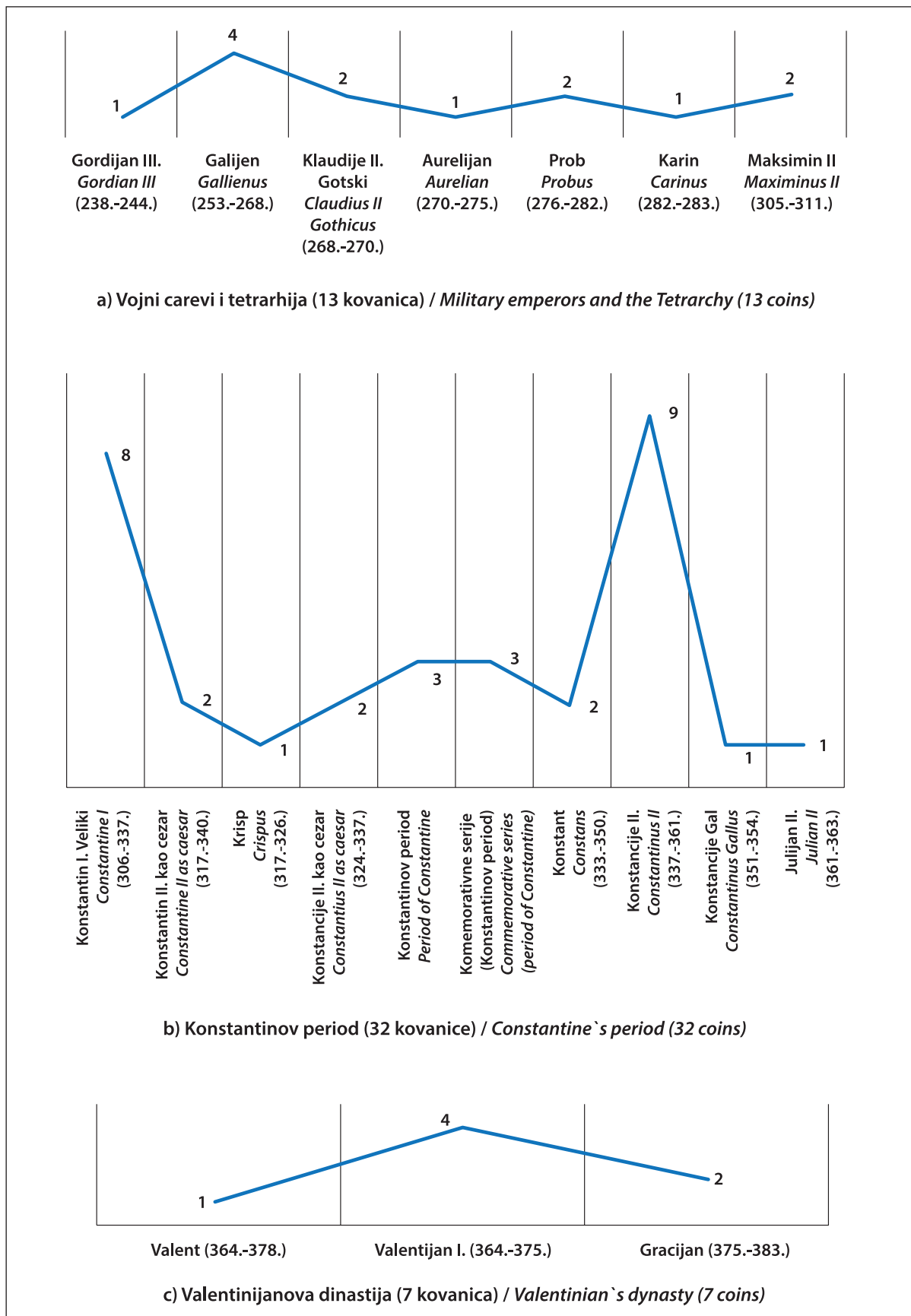
and one reduced Valentinian's currency, RES-TITV-TOR REIPVB, struck around 365 AD (cat. no. 47).

The joint series of Valentinian I and Valens and of Valentinian's son Gratian had been struck until Gratian's sole reign, when Ae 2 size was introduced as a new bronze coin standard.²³

Gratian's coins of GLORIA ROMANORVM type (cat. no. 51 and 52), struck in Siscia or Thessalonica while he was still a co-ruler with his father, are chronologically the latest coins mentioned and published in this paper.

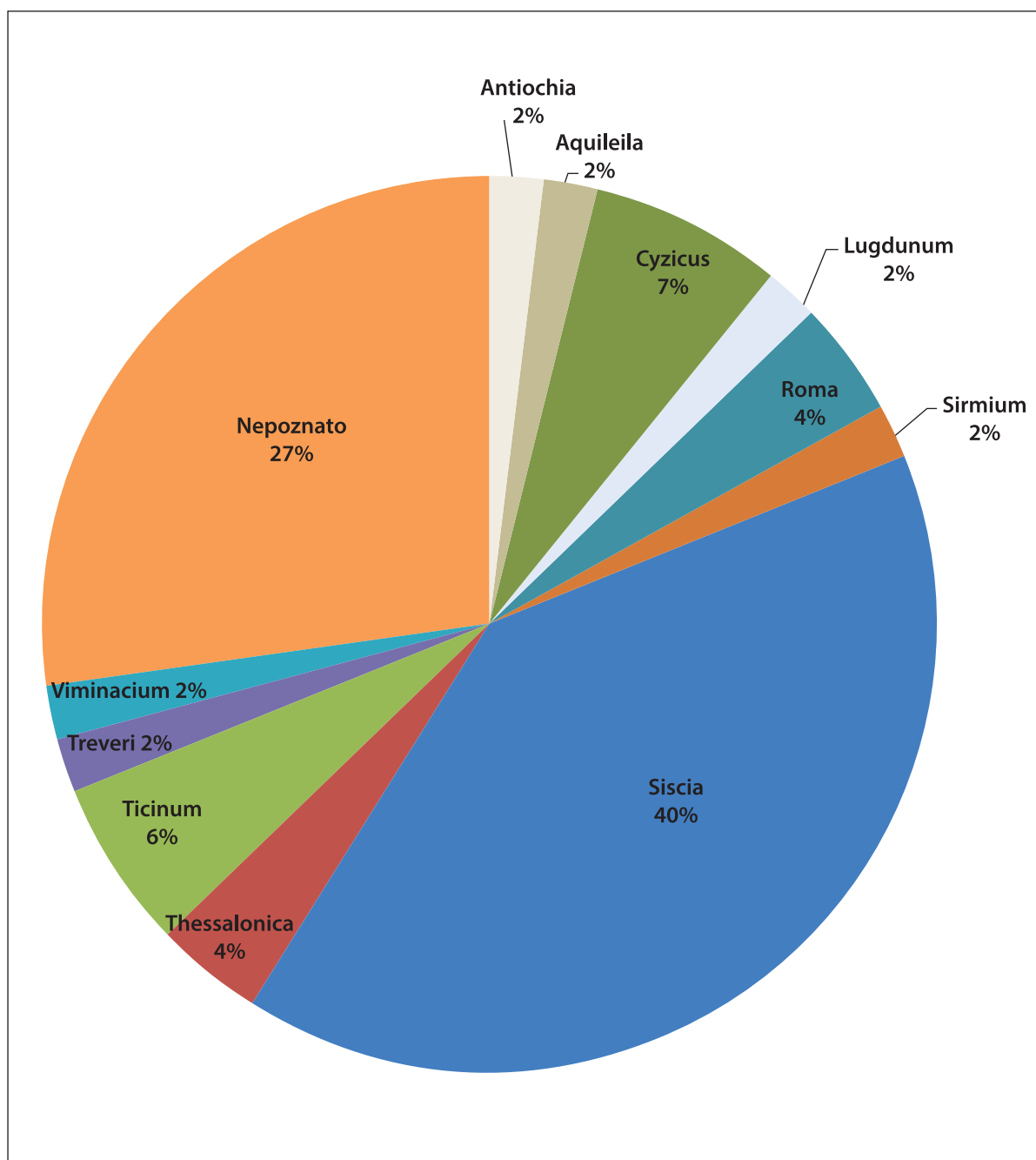
The coins from the collection of the Franciscan Museum in Tomislavgrad are a valuable reference to the past of the hinterland of the Roman province of Dalmatia. They come from an area less explored in terms of numismatics. This work presents an overview of the 3rd- and 4th-century circulation of the coins from the collection, found in Duvanjsko polje and in its vicinity. It publishes 52 coins dating to the period between the reigns of Emperors Gordian III and Gratian (Fig. 1a-c). Thirteen of these coins were struck during the military emperors and the Tetrarchy (Fig. 1a), 32 specimens are from Constantine's period (Fig. 1b) and seven coins belong to the Valentinian's dynasty from the second half of the 4th century (Fig. 1c). Some 40% of all the coins were struck in the Siscia mint; for 27% of them it was not possible to identify the mint (Fig. 2). These specimens reflect well the typical coins that were in circulation in Roman Dalmatia in the 3rd and 4th centuries AD. Importantly, these finds have not been published yet and, albeit the exact locations where the coins were found are not known, they will certainly help us gain a better insight into the money used in Duvanjsko polje and the surrounding region in the past.

²³ Gratian carried out a monetary reform of bronze coins by adding coins of Ae 2 and Ae 4 size to the Ae 3 coins (Valentinian I's standard). See more in RIC, IX, 1951, Introduction, xxxi.

SLIKA 1. Zastupljenost careva.

FIGURE 1 Emperors depicted on the coins.

SLIKA 2. Zastupljenost carskih kovnica novca.

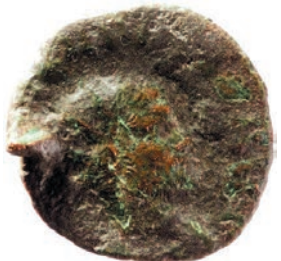

FIGURE 2 Imperial mints where the coins were struck.

KATALOG / CATALOGUE²⁴

1.	<p>Gordijan III. (238.-244.), dupondij, 4,0 g, 22 mm, <i>Viminacium</i>, Gornja Mezija. AMNG, (?). Av. [IMP CAES M AN]T GOR[DIANVS AVG]. Poprsje cara sa zrakastom krunom i u draperiji, okrenuto u desno. Rv. [PMS C-OL VIM]. Mezija u stojećem položaju, glave okrenute u lijevo, između bika i lava. U odsječku [AN-]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Gordian III (238-244 AD), dupondius, 4.0g, 22mm, <i>Viminacium</i>, Upper Moesia. AMNG, (?). Obv. [IMP CAES M AN]T GOR[DIANVS AVG]. Draped emperor's bust with radiant crown, right. Rev. [PMS C-OL VIM]. Moesia standing left, between bull and lion. In exergue, [AN-]. Lit.: unpublished.</p>		
2.	<p>Galijen (253.-268.), antoninijan, 3,0 g, 20 mm, <i>Siscia</i>, 260.-268., RIC V-A, 575. Av. GALLIENVS AVG. Poprsje cara sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. PAX AVG. Paks u stojećem položaju glave u lijevo. U desnoj ruci drži maslinovu grančicu, a u lijevoj zakošeno žezlo. U polju lijevo S, desno [I]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Gallienus (253-268 AD), antoninianus, 3.0g, 20mm, <i>Siscia</i>, 260-268 AD, RIC V-A, 575. Obv. GALLIENVS AVG. Emperor's bust with radiant crown, right. Rev. PAX AVG. Pax standing left. Olive branch in right hand, slanted scepter in left hand. S in field left, [I] right. Lit.: unpublished.</p>		
3.	<p>Galijen (253.-268.), antoninijan, 2,8 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, 260.-268., RIC V-A, 581. Av. [GALLIENVS AVG]. Poprsje cara sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. [SAL]VS [AVG]. Salus stoji okrenuta u lijevo. U desnoj ruci drži pateru i hrani zmiju, a u lijevoj žezlo. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Gallienus (253-268 AD), antoninianus, 2.8g, 18mm, <i>Siscia</i>, 260-268 AD, RIC V-A, 581. Obv. [GALLIENVS AVG]. Emperor's bust with radiant crown, right. Rev. [SAL]VS [AVG]. Salus standing left. Patera in right hand, feeding snake; scepter in left hand. Lit.: unpublished.</p>		

²⁴ Kovanice u katalogu fotografirao je Sebastijan Govorčin na čemu mu se autori srdačno zahvaljuju. *The authors are indebted to Sebastijan Govorčin, who photographed the coins presented in the catalogue.*

4.	<p>Galijen (253.-268.), antoninijan, 2,8 g, 20 mm, <i>Roma</i>, 260.-268., RIC V-A, 192. Av. GALLIENVVS AVG. Poprsje cara sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. FELC[IT PVBL]. Felicitas u sjedećem položaju okrenuta u lijevo. U rukama drži kaducej i rog obilja. U odsječku [T] ? Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Gallienus (253-268 AD), antoninianus, 2.8g, 20mm, <i>Roma</i>, 260-268 AD, RIC V-A, 192. Obv. GALLIENVVS AVG. Emperor's bust with radiant crown, right. Rev. FELC[IT PVBL]. Felicitas seated left, with caduceus and cornucopia in hands. In exergue, [T] ? Lit.: unpublished.</p>		
5.	<p>Klaudije II. Gotski (268.-270.), antoninijan, 2,4 g, 17 mm, <i>Roma</i>, 268.-270., RIC V-A, 44 i d. (?). Av. [IMP C] CLAV[DIVS AVG]. Poprsje cara sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. [G]E[NIVS AVG]. Genij stoji u lijevo u rukama drži pateru i rog obilja. Ispred se nalazi oltar. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Claudius II Gothicus (268-270 AD), antoninianus, 2.4g, 17mm, <i>Roma</i>, 268-270 AD, RIC V-A, 44 i d. (?). Obv. [IMP C] CLAV[DIVS AVG]. Emperor's bust with radiant crown, right. Rev. [G]E[NIVS AVG]. Genius standing left, with patera and cornucopia in hands. Altar in front. Lit.: unpublished.</p>		
6.	<p>Klaudije II. Gotski (268.-270.), antoninijan, 3,2 g, 21 mm, <i>Siscia</i>, 268.-270., RIC V-A, 191. Av. IMP CLAVDIVS AVG. Poprsje cara u draperiji sa zrakastom krunom u okrenuto u desno. Rv. SPE-S AVG. Spes stoji, glava u lijevo. U desnoj ruci drži cvijet. Lijevom pridržava skut haljine. U polju lijevo II. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Claudius II Gothicus (268-270 AD), antoninianus, 3.2g, 21mm, <i>Siscia</i>, 268-270 AD, RIC V-A, 191. Obv. IMP CLAVDIVS AVG. Draped emperor's bust with radiant crown, right. Rev. SPE-S AVG. Spes standing left, flower in right hand. Holding hem of robe with left hand. II in field left. Lit.: unpublished.</p>		

7.	<p>Aurelijan (270.-275.), antoninijan, 3,2 g, 22 mm, <i>Siscia</i>, 272.-274., RIC V-A, 244. Av. IMP C AV[RELIAN]VS AVG. Poprsje cara u draperiji sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. CONCORDIA MILITVM. Aurelijan i Konkordija se rukuju. U odsječku XXIVI. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Aurelian (270-275 AD), antoninianus, 3.2g, 22mm, <i>Siscia</i>, 272-274 AD, RIC V-A, 244. Obv. IMP C AV[RELIAN]VS AVG. Draped emperor's bust with radiant crown, right. Rev. CONCORDIA MILITVM. Aurelian and Concordia shaking hands. In exergue, XXIVI. Lit.: unpublished.</p>		
8.	<p>Tetrik I. (271.-274.), ?, antoninijan, 2,9 g, 19 mm, RIC V-B, (?). Av. [---- ----]. Poprsje cara sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. [---- ----]. Figura u stojećem položaju glave okrenute u lijevo. Spes? Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Tetricus I (271-274 AD), ?, antoninianus, 2.9g, 19mm, RIC V-B, (?). Obv. [---- ----]. Emperor's bust with radiant crown, right. Rev. [---- ----]. Standing figure, facing left. Spes? Lit.: unpublished.</p>		
9.	<p>Prob (276.-282.), antoninijan, 3,8 g, 21 mm, <i>Siscia</i>, 280., RIC V-B, 731. Av. IMP C M AVR PROBVS P F AVG. Poprsje cara u oklopu sa zrakastom krunom okrenuto u desno. Rv. RESTITVT OR-BIS. Stojeća ženska figura okrenuta u desno stavlja vijenac caru okrenutom u lijevo. U polju T. U odsječku XXI. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Probus (276-282 AD), antoninianus, 3.8g, 21mm, <i>Siscia</i>, 280 AD, RIC V-B, 731. Obv. IMP C M AVR PROBVS P F AVG. Emperor's bust in armour, with radiant crown, right. Rev. RESTITVT OR-BIS. Female figure standing right, wreathing emperor facing left. In field, T. In exergue, XXI. Lit.: unpublished.</p>		

10.	<p>Prob (276.-282.), antoninijan, 3,3 g, 22 mm, <i>Siscia</i>, 280., RIC V-B, 680 i d. Av. IMP PROBVS I[NV AVG]. Poprsje cara sa zrakastom krunom i u draperiji okrenuto u desno. Rv. FELICIT[AS AVG]. Felicitas u stojećem položaju okrenuta u lijevo. U rukama drži kaducej i rog obilja (?). U polju desno Γ. U odsječku [XXI]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Probus (276-282 AD), antoninianus, 3.3g, 22mm, <i>Siscia</i>, 280 AD, RIC V-B, 680 i d. Obv. IMP PROBVS I[NV AVG]. Draped emperor's bust with radiant crown, right. Rev. FELICIT[AS AVG]. Felicitas standing left. Caduceus and cornucopia (?) in hands. Γ in field right. In exergue, [XXI]. Lit.: unpublished.</p>		
11.	<p>Karin, antoninijan kovan za vladavine Kara (282.-283.), 4,0 g, 22 mm, <i>Ticinum</i>, 282.-283., RIC V-B, 185 var (?). Av. M AVR•CARINVS NOB•C. Poprsje cezara sa zrakastom krunom i u draperiji okrenuto u desno. Rv. PRINC-IPI IVVENTVT[I]. (?). Karin u stojećem položaju okrenut u lijevo. U rukama drži vojni znak i koplje. U odsječku QXXI. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Carinus, antoninianus struck during the reign of Carus (282-283 AD), 4.0g, 22mm, <i>Ticinum</i>, 282-283 AD, RIC V-B, 185 var (?). Obv. M AVR•CARINVS NOB•C. Draped caesar's bust with radiant crown, right. Rev. PRINC-IPI IVVENTVT[I]. (?). Carinus standing left. Army insignia and spear in hands. In exergue, QXXI. Lit.: unpublished.</p>		
12.	<p>Maksim II. (305.-313.), num, 3,2 g, 21 mm, RIC VI, (?). Av. IMP C GAL MAXIMINVS P F AVG. Ovjenčano poprsje cara okrenuto u desno. Rv. [IOVI CO....RVATORI]. Jupiter u stojećem položaju oslonjen na žezlo i okrenut u lijevo. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Maximinus II (305-313 AD), num, 3.2g, 21mm, RIC VI, (?). Obv. IMP C GAL MAXIMINVS P F AVG. Emperor's wreathed bust, right. Rev. [IOVI CO....RVATORI]. Jupiter standing left, leaning on scepter. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		

13.	<p>Maksimian II. (305.-313.), num, 3,8 g, 24 mm, <i>Siscia</i>, rana 312., RIC VI, 225 b. Av. IMP MAXIMINVS [P F AVG]. Ovjenčano poprsje cara okrenuto u desno. Rv. [IOVI CO-NS-ER]VATORI. Jupiter u stojećem položaju okrenut u lijevo i oslonjen na žezlo, drži munju. U polju desno Δ/μ. U odsječku SIS. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Maximinus II (305-313 AD), num, 3.8g, 24mm, <i>Siscia</i>, rana 312 AD, RIC VI, 225 b. Obv. IMP MAXIMINVS [P F AVG]. Emperor's wreathed bust, right. Rev. [IOVI CO-NS-ER]VATORI. Jupiter standing left, leaning on scepter and holding bolt. Δ/μ in field right. In exergue, SIS. Lit.: unpublished.</p>		
14.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 2,0 g, 17 mm, RIC VII, (?). Av. CONST-AN-TINVS AVG. Poprsje cara s kacigom i u oklopu okrenuto u desno. Rv. [VIRTVS-EXE]RCIT. Dva zarobljenika u sjedećem položaju leđima okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalazi se jedan standard. U standardu je natpis VOT/XX. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 2.0g, 17mm, RIC VII, (?). Obv. CONST-AN-TINVS AVG. Emperor's bust with helmet and armour, right. Rev. [VIRTVS-EXE]RCIT. Two captives seating back to back. Standard between them. VOT/XX inscribed in standard. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
15.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 2,6 g, 17 mm, <i>Treveri</i>, 318.-319., RIC VII, 208 A. Av. [IMP] CONSTAN-TINVS MAX AVG. Poprsje cara u oklopu s kacigom okrenuto u desno. Rv. VICTORIAE LAETAE PRINC PERP. Dvije Viktorije u stojećem položaju drže štit s natpisom VOT/PR. Ispod je oltar u kojem se nalazi zvijezda. U odsječku PTRP. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 2.6g, 17mm, <i>Treveri</i>, 318-319 AD, RIC VII, 208 A. Obv. [IMP] CONSTAN-TINVS MAX AVG. Emperor's bust with helmet and armour, right. Rev. VICTORIAE LAETAE PRINC PERP. Two Victorias standing, holding shield with VOT/PR inscribed in it. Altar underneath, with star in it. In exergue, PTRP. Lit.: unpublished.</p>		

16.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, <i>Ticinum</i>, 320.-321., 2,9 g, 29 mm, RIC VII, 140. Av. CONSTAN-TINVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem okrenut u desno. Rv. DN CONSTANTINO MAX AVG. U sredini se nalazi vijenac unutar kojeg je natpis VOT/XX. U odsječku PT. Lit.: neobjavljeno</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, <i>Ticinum</i>, 320-321 AD, 2.9g, 29mm, RIC VII, 140. Obv. CONSTAN-TINVS AVG. Laureate emperor's bust, right. Rev. DN CONSTANTINO MAX AVG. Wreath in center. Inscription VOT/XX in wreath. In exergue, PT. Lit.: unpublished</p>		
17.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 2,7 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, 328.-329., RIC VII, 214. Av. CONST[AN-TINV]S AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem okrenuto u desno. Rv. PROVIDEN-TIAE AVGG. Prikaz vrata vojnog logora s dva tornja. U sredini iznad njih je zvijezda. U odsječku ASIS, dvostruki polumjesec. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 2.7g, 18mm, <i>Siscia</i>, 328-329 AD, RIC VII, 214. Obv. CONST[AN-TINV]S AVG. Laureate emperor's bust, right. Rev. PROVIDEN-TIAE AVGG. Army camp gate with two towers. Star above in the middle. In exergue, ASIS, double crescent. Lit.: unpublished.</p>		
18.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 2,8 g, 18 mm, <i>Cyzicus</i>, 328.-329., RIC VII, 55. Av. CONSTANTI-NVS AVG. Poprsje cara s dijademom okrenuto u desno. Rv. PROVIDEN-TIAE AVGG. Prikaz vrata vojnog logora s dva tornja. U sredini iznad njih je zvijezda. U odsječku SMKA•. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 2.8g, 18mm, <i>Cyzicus</i>, 328-329 AD, RIC VII, 55. Obv. CONSTANTI-NVS AVG. Diademed emperor's bust, right. Rev. PROVIDEN-TIAE AVGG. Army camp gate with two towers. Star above in the middle. In exergue, SMKA•. Lit.: unpublished.</p>		

19.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 2,8 g, 18 mm, <i>Cyzicus</i>, 329.-330., RIC VII, 58. Av. CONSTAN-TINVS AVG. Poprsje cara s lovorovim vijencem okrenuto u desno. Rv. PROV[IDEN-TIAE AV]GG. Prikaz vrata vojnog logora s dva tornja. U sredini iznad njih je zvijezda. U odsječku SMK B (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 2.8g, 18mm, <i>Cyzicus</i>, 329-330 AD, RIC VII, 58. Obv. CONSTAN-TINVS AVG. Laureate emperor's bust, right. Rev. PROV[IDEN-TIAE AV]GG. Army camp gate with two towers. Star above in the middle. In exergue, SMK B (?). Lit.: unpublished.</p>		
20.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 3,1 g, 20 mm, <i>Ticinum</i> ili <i>Siscia</i>, iza 320., RIC VII, (?). Av. IMP CONSTANTINVS P F AVG. Poprsje cezara s lovorovim vijencem u draperiji okrenuto u desno. Rv. S[OLI IN-VIC-]TO COMITI. Sol u stojećem položaju okrenut u lijevo. U polju lijevo zvijezda. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 3.1g, 20mm, <i>Ticinum</i> ili <i>Siscia</i>, iza 320 AD, RIC VII, (?). Obv. IMP CONSTANTINVS P F AVG. Draped and laureate emperor's bust, right. Rev. S[OLI IN-VIC-]TO COMITI. Sol standing left. Star in field left. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
21.	<p>Krisp kao cezar (317.-326.), centenional kovan za vladavine Konstantina I., 2,3 g, 20 mm, <i>Lugdunum</i>, 323., RIC VII, 202. Av. DN CRISPO-NOB CAES. Poprsje cezara s lovorovim vijencem okrenuto u desno. Rv. BEATA TRAN-QVILL[ITAS]. Oltar u sredini, a na njemu položen globus. U oltaru natpis [VOT/IS/XX]. U odsječku [PLG]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Crispus as Caesar (317-326 AD), centenionalis struck during reign of Constantine I AD, 2.3g, 20mm, <i>Lugdunum</i>, 323 AD, RIC VII, 202. Obv. DN CRISPO-NOB CAES. Laureate caesar's bust, right. Rev. BEATA TRAN-QVILL[ITAS]. Alter in center. Globus on altar. [VOT/IS/XX] inscribed in altar. In exergue, [PLG]. Lit.: unpublished.</p>		

22.	<p>Konstantin I. Veliki (306.-337.), centenional, 330.-335., 1,6 g, 18 mm, RIC VII, (?). Av. [CONSTA]NTI-NVS MAX AVG. Popsrje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. GL[OR-IA EXERC-I]TVS. Dva vojnika stoje okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalaze se dva standarda. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great (306-337 AD), centenionalis, 330-335 AD, 1.6g, 18mm, RIC VII, (?). Obv. [CONSTA]NTI-NVS MAX AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. GL[OR-IA EXERC-I]TVS. Two soldiers standing, facing each other. Two standards between them. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
23.	<p>Konstantin I. Veliki, centenional kovan u njegovo ime, ili za jednog od njegovih cezara, 1,5 g, 16 mm, RIC VII, (?). Av. [-----]. Ovjenčano popsrje okrenuto u desno. Rv. [GLOR-IA EX]ER-CITVS. Dva vojnika stoje okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalaze se dva standarda. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great, centenionalis struck for him or for one of his Caesars, 1.5g, 16mm, RIC VII, (?). Obv. [-----]. Wreathed bust, right. Rev. [GLOR-IA EX]ER-CITVS. Two soldiers standing, facing each other. Two standards between them. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
24.	<p>Konstantin I. Veliki, centenional kovan u njegovo ime, ili za jednog od njegovih cezara, 1,7 g, 17 mm, RIC VII, (?). Av. Nije vidljivo. Rv. [GLOR-IA EXER-CITVS]. Dva vojnika stoje okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalaze se dva standarda. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine I the Great, centenionalis struck for him or for one of his Caesars, 1.7g, 17mm, RIC VII, (?). Obv. Not visible. Rev. [GLOR-IA EXER-CITVS]. Two soldiers standing, facing each other. Two standards between them. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		

25.	<p>Konstantin II. kao cezar (317.-337.), centenional kovan za vladavine Konstantina I., 1,6 g, 19 mm, <i>Thessalonica</i>, 335.-336., RIC VII, 199. Av. CONSTANTINVS IVN NOB C. Poprsje cezara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. GLOR-IA EXERC-ITVS. Dva vojnika stoje okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalaze se dva standarda. U odsječku SMTS[A]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine II as Caesar (317-337 AD), centenionalis struck during reign of Constantine I AD, 1.6g, 19mm, <i>Thessalonica</i>, 335-336 AD, RIC VII, 199. Obv. CONSTANTINVS IVN NOB C. Draped and diademed caesar's bust, right. Rev. GLOR-IA EXERC-ITVS. Two soldiers standing, facing each other. Two standards between them. In exergue, SMTS[A]. Lit.: unpublished.</p>		
26.	<p>Konstantin II. kao cezar (317.-337.), centenional kovan za vladavine Konstantina I., 1,6 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, 328.-329., RIC VII, 216. Av. [CONSTA]NTINVS IVN NOB C. Poprsje cezara s lovorovim vijencem okrenuto u desno. Rv. PROVIDEN-TIAE CAE[SS]. Prikaz vrata vojnog logora s dvije kule. U sredini iznad njih je zvijezda. U odsječku [-]SIS, polumjesec. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine II as Caesar (317-337 AD), centenionalis struck during reign of Constantine I, 1.6g, 18mm, <i>Siscia</i>, 328-329 AD, RIC VII, 216. Obv. [CONSTA]NTINVS IVN NOB C. Laureate caesar's bust, right. Rev. PROVIDEN-TIAE CAE[SS]. Army camp gate with two towers. Star above in the middle. In exergue, [-]SIS, crescent. Lit.: unpublished.</p>		
27.	<p>Konstancije II. kao cezar (324.-337.), centenional kovan za vladavine Konstantina I., 3,4 g, 19 mm, <i>Siscia</i>, 328.-329., RIC VII, 217. Av. FL IVL CONSTANTIVS NOB C. Poprsje cezara s lovorovim vijencem u draperiji okrenuto u lijevo. Rv. PROVDEN-TIAE CAESS. Prikaz vrata vojnog logora s dvije kule. Iznad jedna zvijezda. U odsječku ASIS, polumjesec. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II as Caesar (324-337 AD), centenionalis struck during reign of Constantine I, 3.4g, 19mm, <i>Siscia</i>, 328-329 AD, RIC VII, 217. Obv. FL IVL CONSTANTIVS NOB C. Draped and laureate caesar's bust, left. Rev. PROVDEN-TIAE CAESS. Army camp gate with two towers. One star above. In exergue, ASIS, crescent. Lit.: unpublished.</p>		

28.	<p>Konstancije II. kao cezar (324.-337.), centenional kovan za vladavine Konstantina I., 2,9 g, 18 mm, <i>Cyzicus</i>, 324.-325., RIC VII, 27. Av. FL IVL CONSTANTIVS NOB C. Poprsje cezara s lovorovim vijencem u draperiji okrenuto u lijevo. Rv. PROVIDEN-TIAE CAESS. Prikaz vrata vojnog logora s dvije kule. U sredini iznad njih je zvijezda. U odsječku SMKΔ. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II as Caesar (324-337 AD), centenionalis struck during reign of Constantine I, 2.9g, 18mm, <i>Cyzicus</i>, 324-325 AD, RIC VII, 27. Obv. FL IVL CONSTANTIVS NOB C. Draped and laureate caesar's bust, left. Rev. PROVIDEN-TIAE CAESS. Army camp gate with two towers. Star above in the middle. In exergue, SMKΔ. Lit.: unpublished.</p>		
29.	<p>Konstantin II. ili Konstancije II. (iza 337.), centenional, 1,4 g, 17 mm, <i>Antiochia</i>, RIC VII, (?). Av. CONSTAN-[...AVG]. Poprsje cara s lovorovim vijencem u draperiji okrenuto u desno. Rv. GLOR[IA-E]X[ERC-ITVS]. Dva vojnika stoje okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalazi se jedan standard. U odsječku SMAN[-]. (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantine II or Constantius II (iza 337 AD), centenionalis, 1.4g, 17mm, <i>Antiochia</i>, RIC VII, (?). Obv. CONSTAN-[...AVG]. Draped and laureate emperor's bust, right. Rev. GLOR[IA-E]X[ERC-ITVS]. Two soldiers standing, facing each other. Standard between them. In exergue, SMAN[-]. (?). Lit.: unpublished.</p>		
30.	<p>Urbs Roma, komemorativni centenional, kovan za vladavine Konstantina I., 2,3 g, 19 mm, <i>Cyzicus</i>, 330.-336., RIC VII, 90. Av. [VRBS-ROMA]. Poprsje personifikacije Rome s kacigom i u oklopu okrenuto u lijevo. Rv. Vučica tijelom okrenuta u lijevo, glave udesno doji blizance. Iznad nje nalaze se dvije zvijezde. U odsječku SMKE. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Urbs Roma, commemorative centenionalis, struck during reign of Constantine I, 2.3g, 19mm, <i>Cyzicus</i>, 330-336 AD, RIC VII, 90. Obv. [VRBS-ROMA]. Bust of personification of Roma with helmet and armor, left. Rev. She-wolf facing left, body turned to right, suckling twins. Two stars above her. In exergue, SMKE. Lit.: unpublished.</p>		

31.	<p>Urbs Roma, komemorativni centenional, kovan za vladavine Konstantina I., 1,7 g, 18 mm, RIC VII, (?). Av. VRBS-ROMA. Poprsje personifikacije Rome s kacigom i u oklopu okrenuto u lijevo. Rv. Vučica okrenuta tijelom u lijevo, a glave udesno doji blizance. Iznad nje nalaze se dvije zvijezde. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Urbs Roma, commemorative centenionalis, struck during reign of Constantine I, 1.7g, 18mm, RIC VII, (?). Obv. VRBS-ROMA. Bust of personification of Roma with helmet and armor, left. Rev. She-wolf facing left, body turned to right, suckling twins. Two stars above her. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
32.	<p>Konstantinopol, komemorativni centenional, kovan za vladavine Konstantina I. ili njegovih nasljednika, 1,6 g, 16 mm, RIC VII, (?). Av. [CONSTANTI-NOPOLI]. Poprsje personifikacije Konstantinopola okrenuto s kacigom i u oklopu okrenuto u lijevo. Rv. Viktorija okrenuta u lijevo, desnom nogom stoji na pramcu broda. U lijevoj ruci drži koplje, a u desnoj štit. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantinople, commemorative centenionalis, struck during reign of Constantine I or his successors, 1.6g, 16mm, RIC VII, (?). Obv. [CONSTANTI-NOPOLI]. Bust of personification of Constantinople with helmet and armor, left. Rev. Victoria standing left, with right foot on ship's bow. Holding spear in left hand and shield in right hand. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
33.	<p>Konstant (333.-350.), centenional, 1,3 g, 16 mm, <i>Siscia</i>, 337.-340., RIC VIII, 103. Av. CONSTAN-S P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. GLOR-IA EXER-[CITVS]. Dva vojnika stoje okrenuti jedan prema drugome. Između njih nalazi se jedan standard. U odsječku •ASIS. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constans (333-350 AD), centenionalis, 1.3g, 16mm, <i>Siscia</i>, 337-340 AD, RIC VIII, 103. Obv. CONSTAN-S P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. GLOR-IA EXER-[CITVS]. Two soldiers standing, facing each other. Standard between them. In exergue, •ASIS. Lit.: unpublished.</p>		

34.	<p>Konstant (333.-350.), centenional, 1,2 g, 15 mm, <i>Siscia</i>, 347.-348., RIC VIII, 194. Av. CONSTAN-S P F [AVG]. Poprsje cara s dijademom i u draperiji okrenuto u desno. Rv. VICTORIAE DD AVGG [Q NN]. Dvije Viktorije stoje jedna prema drugoj. U rukama drže vijenac, a između njih je palmina grana. U odsječku ΓSIS. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constans (333-350 AD), centenionalis, 1.2g, 15mm, <i>Siscia</i>, 347-348 AD, RIC VIII, 194. Obv. CONSTAN-S P F [AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. VICTORIAE DD AVGG [Q NN]. Two Victorias standing, facing each other. Wreath in their hands, palm branch between them. In exergue, ΓSIS. Lit.: unpublished.</p>		
35.	<p>Konstancije II. (337.-361.), centenional, 1,0 g, 16 mm, <i>Siscia</i>, 347.-348., RIC VIII, 191. Av. CONSTANTI-[VS P F AVG]. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. VICTORIAE DD AVGG Q NN. Dvije Viktorije stoje okrenute jedna prema drugoj. U rukama drže vijence. Između njih u ligaturi HR. U odsječku [A]SIS. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), centenionalis, 1.0g, 16mm, <i>Siscia</i>, 347-348 AD, RIC VIII, 191. Obv. CONSTANTI-[VS P F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. VICTORIAE DD AVGG Q NN. Two Victorias standing, facing each other. Wreaths in hands. HR between them, in ligature. In exergue, [A]SIS. Lit.: unpublished.</p>		
36.	<p>Konstancije II. (337.-361.), centenional, 1,1 g, 15 mm, <i>Siscia</i>, 347.-348., RIC VIII, 191. Av. CONSTANTI-VS [P F AVG]. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. [VICTORIAE] DD AVGG Q NN. Dvije Viktorije stoje okrenute jedna prema drugoj. U rukama drže vijence. Između njih u ligaturi HR. U odsječku [A]SIS. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), centenionalis, 1.1g, 15mm, <i>Siscia</i>, 347-348 AD, RIC VIII, 191. Obv. CONSTANTI-VS [P F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [VICTORIAE] DD AVGG Q NN. Two Victorias standing, facing each other. Wreaths in hands. HR between them, in ligature. In exergue, [A]SIS. Lit.: unpublished.</p>		

37.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 3, 1,8 g, 17 mm, <i>Siscia</i>, 351.-355., RIC VIII, 352. Av. DN CONSTAN-[TIV]S P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. FEL [TEMP]-REPARATIO. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U odsječku BSISZ (Z retrogradno). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 3, 1.8g, 17mm, <i>Siscia</i>, 351-355 AD, RIC VIII, 352. Obv. DN CONSTAN-[TIV]S P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. FEL [TEMP]-REPARATIO. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. In exergue, BSISZ (Z retrogradely). Lit.: unpublished.</p>		
38.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 2, 2,1 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, 351.-353., RIC, VIII, (?). Av. DN CONSTAN-TIVS [P F AVG]. Poprsje s dijademom i u draperiji okrenuto u desno. Rv. [FEL TEMP-]REPARATIO. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U odsječku [-]SIS[-]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 2, 2.1g, 18mm, <i>Siscia</i>, 351-353 AD, RIC, VIII, (?). Obv. DN CONSTAN-TIVS [P F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [FEL TEMP-]REPARATIO. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. In exergue, [-]SIS[-]. Lit.: unpublished.</p>		
39.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 2, 4,1 g, 22 mm, <i>Thessalonica</i>, 350.-355., RIC VIII, 166 ili 174 i dalje. Av. DN [CONST]AN-[TI]VS P[F AVG]. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno Rv. [FEL TEMP-REPARATIO]. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U polju desno Γ, lijevo * (?). U odsječku SMTS[-]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 2, 4.1g, 22mm, <i>Thessalonica</i>, 350-355 AD, RIC VIII, 166 or 174 etc. Obv. DN [CONST]AN-[TI]VS P[F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [FEL TEMP-REPARATIO]. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. Γ in field right, * left (?). In exergue, SMTS[-]. Lit.: unpublished.</p>		

40.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 2, 4,0 g, 20 mm, <i>Aquileia</i>, 352.-355., RIC VIII, 193. Av. [DN CONSTAN-TIVS P F AVG]. Popsrje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Desno od cara slovo A. Rv. FEL TEMP-[REPARATIO]. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U polju lijevo LXXII. Ispod vojnika u sredini slovo S. U odsječku [AQP]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 2, 4.0g, 20mm, <i>Aquileia</i>, 352-355 AD, RIC VIII, 193. Obv. [DN CONSTAN-TIVS P F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Letter „A“ to its right. Rev. FEL TEMP-[REPARATIO]. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. LXXII in field left. Letter S underneath soldier, in center. In exergue, [AQP]. Lit.: unpublished.</p>		
41.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 3, 2,4 g, 17 mm, 351.-355., RIC VIII, (?). Av. DN CONSTAN-[TIVS P F AVG]. Popsrje cara s dijademom i u draperiji okrenuto u desno. Rv. [FEL TEMP-R]EPARATIO. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 3, 2.4g, 17mm, 351-355 AD, RIC VIII, (?). Obv. DN CONSTAN-[TIVS P F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [FEL TEMP-R]EPARATIO. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
42.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 2, 3,7 g, 18 mm, RIC VIII, (?). Av. [DN CONSTAN-TIVS] P F AVG. Popsrje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. FEL TEMP [RE-PARATIO]. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 2, 3.7g, 18mm, RIC VIII, (?). Obv. [DN CONSTAN-TIVS] P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. FEL TEMP [RE-PARATIO]. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		

43.	<p>Konstancije II. (337.-361.), Ae 2, 2,8 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, 355-361., RIC VIII, 369 i dalje. Av. DN CONSTAN-TIVS P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. FEL TEMP-REPARATIO. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U polju lijevo M. U odsječku [A]SIS[-]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius II (337-361 AD), Ae 2, 2.8g, 18mm, <i>Siscia</i>, 355-361 AD, RIC VIII, 369 etc. Obv. DN CONSTAN-TIVS P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. FEL TEMP-REPARATIO. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. M in field left. In exergue, [A]SIS[-]. Lit.: unpublished.</p>		
44.	<p>Konstancije Gal (351.-354.), kovanje za vladavine Konstancija II., Ae 3, 2,3 g, 18 mm, 353.-354., RIC VIII, (?). Av. [DN CON]STANTIVS IVN N[OB C]. Gologlavo poprsje cezara okrenuto u desno. Rv. FEL TEMP-REPA[RATIO]. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Constantius Gallus (351-354 AD), struck during reign of Constantius II, Ae 3, 2.3g, 18mm, 353-354 AD, RIC VIII, (?). Obv. [DN CON]STANTIVS IVN N[OB C]. Bare headed caesar's bust, right. Rev. FEL TEMP-REPA[RATIO]. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
45.	<p>Julijan II. (361.-363.), kovanje za vladavine Konstancija II., Ae 3, 1,7 g, 17 mm, <i>Sirmium</i>, 355.-361., RIC VIII, 70. Av. [DN IV]LIA-NVS NOB C. Gologlavo poprsje cezara u draperiji okrenuto u desno. Rv. [FEL TEMP-REP]ARATIO. Vojnik s kacigom i štitom na lijevo probada kopljem neprijateljskog vojnika u padu. U odsječku BSIRM•. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Julian II (361-363 AD), struck during reign of Constantius II, Ae 3, 1.7g, 17mm, <i>Sirmium</i>, 355-361 AD, RIC VIII, 70. Obv. [DN IV]LIA-NVS NOB C. Draped and bare headed caesar's bust, right. Rev. [FEL TEMP-REP]ARATIO. Soldier with helmet and shield, left, spearing falling enemy soldier. In exergue, BSIRM•. Lit.: unpublished.</p>		

46.	<p>Valent (364.-378.), Ae 3, 2,0 g, 19 mm, RIC IX, (?). Av. DN VALEN-S [P F AVG]. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. [SECVRITAS-REIPVBLICAE]. Viktorija u hodu okrenuta u lijevo s vijencem uzdignutim u desnoj ruci. U odsječku S[---]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Valens (364-378 AD), Ae 3, 2.0g, 19mm, RIC IX, (?). Obv. DN VALEN-S [P F AVG]. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [SECVRITAS-REIPVBLICAE]. Victoria walking, facing left, wreath in raised hand. In exergue, S[---]. Lit.: unpublished.</p>		
47.	<p>Valentinijan I. (364.-375.), Ae 3, 2,2 g, 19 mm, 364.-365., RIC IX, (?). Av. DN VALENTINI-ANVS P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. [RES]TITV-TOR REIP. Car u stojećem položaju glave okrenute desno. U desnoj ruci drži zastavu s kristogramom, u lijevoj Viktoriju. U odsječku (?). Lit: neobjavljeno.</p> <p>Valentinian I (364-375 AD), Ae 3, 2.2g, 19mm, 364-365 AD, RIC IX, (?). Obv. DN VALENTINI-ANVS P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [RES]TITV-TOR REIP. Emperor standing right. Holding standard with christogram in right hand and Victoria in left hand. In exergue, (?). Lit: unpublished.</p>		
48.	<p>Valentinijan I. (364.-375.), Ae 3, 2,3 g, 16 mm, <i>Siscia</i>, 364.-367., RIC IX, 7a. Av. DN VALENTINI-ANVS P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. SE[CVRITAS-]REIPVBLI[CAE]. Viktorija u hodu okrenuta u lijevo s vijencem uzdignutim u desnoj ruci. U odsječku (?). U polju lijevo D, desno S. U odsječku [ΔSISC] (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Valentinian I (364-375 AD), Ae 3, 2.3g, 16mm, <i>Siscia</i>, 364-367 AD, RIC IX, 7a. Obv. DN VALENTINI-ANVS P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. SE[CVRITAS-]REIPVBLI[CAE]. Victoria walking, facing left, wreath in raised hand. In exergue, (?). D in field left, S right. In exergue, [ΔSISC] (?). Lit.: unpublished.</p>		

49.	<p>Valentinijan I. (364.-375.), Ae 3, 2,8 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, 364.-367., RIC IX, 5a. Av. [DN VAL]ENTINI-[ANVS] P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. GLORIA RO[-MANORVM]. Car u stojećem položaju glave okrenute u lijevo. U lijevoj ruci drži zastavu s kristogramom, a desnom povlači zarobljenika za kosu. U polju (?). U odsječku ●ΓSIS[C]. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Valentinian I (364-375 AD), Ae 3, 2.8g, 18mm, <i>Siscia</i>, 364-367 AD, RIC IX, 5a. Obv. [DN VAL]ENTINI-[ANVS] P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. GLORIA RO[-MANORVM]. Emperor standing left. Holding standard with christogram in left hand and pulling captive's hair with right hand. In field (?). In exergue, ●ΓSIS[C]. Lit.: unpublished.</p>		
50.	<p>Valentinijan I. (364.-375.), Ae 3, 2,4 g, 19 mm, <i>Siscia</i>, 367.-375., RIC IX, 7b. Av. DN VALENTINI-ANVS PF AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. SECVRITAS-REIPVBLICAE. Viktorija u hodu okrenuta u lijevo s vijencem uzdignutim u desnoj ruci. U odsječku DΔSISC. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Valentinian I (364-375 AD), Ae 3, 2.4g, 19mm, <i>Siscia</i>, 367-375 AD, RIC IX, 7b. Obv. DN VALENTINI-ANVS PF AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. SECVRITAS-REIPVBLICAE. Victoria walking, facing left, wreath in raised hand. In exergue, DΔSISC. Lit.: unpublished.</p>		
51.	<p>Gracijan (375.-383.), Ae 3, 1,9 g, 19 mm, <i>Siscia</i>, 367.-375., RIC IX, 14 c. Av. DN GRATIANVS P F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. GLORIA RO-[MANORVM]. Car u stojećem položaju glave okrenute u lijevo. U lijevoj ruci drži zastavu s kristogramom, a desnom povlači zarobljenika za kosu. U polju desno D. U odsječku *BSISC. Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Gratian (375-383 AD), Ae 3, 1.9g, 19mm, <i>Siscia</i>, 367-375 AD, RIC IX, 14 c. Obv. DN GRATIANVS P F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. GLORIA RO-[MANORVM]. Emperor standing left. Holding standard with christogram in left hand and pulling captive's hair with right hand. D in field right. In exergue, *BSISC. Lit.: unpublished.</p>		

52.	<p>Gracijan (375.-383.), Ae 3, 2,0 g, 18 mm, <i>Siscia</i>, RIC IX, 14 c. Av. [DN GRATIANVS P] F AVG. Poprsje cara s dijademom u draperiji okrenuto u desno. Rv. [GLORIA RO-MANORVM]. Car u stojećem položaju. U lijevoj ruci drži zastavu s kristogramom, a desnom povlači zarobljenika za kosu. U polju lijevo M, desno (?). U odsječku (?). Lit.: neobjavljeno.</p> <p>Gratian (375-383 AD), Ae 3, 2.0g, 18mm, <i>Siscia</i>, RIC IX, 14 c. Obv. [DN GRATIANVS P] F AVG. Draped and diademed emperor's bust, right. Rev. [GLORIA RO-MANORVM]. Emperor standing. Holding standard with christogram in left hand and pulling captive's hair with right hand. M in field left, (?) right. In exergue, (?). Lit.: unpublished.</p>		
-----	---	--	---

Translation: Duško Čavić

LITERATURA/ REFERENCES

- ALTEN, D., ZSCHUCKE, C. F., 2004. – Dieter Alten, Carl Friedrich Zschucke, *Die römische Münzserie Beata Tranquillitas in der Prägestätte Trier*, Trierer Münzfreunde, Trier.
- AMNG – *Die antiken Münzen Nord-griechenlands* (ur./ed.: F. Imhoff-Blumer), vol. I./I., Berlin, 1898-1913.
- BABELON, J., 1949. – Jean Babelon, *La Numismatique Antique*, Presses universitaires de France, Vendôme.
- BOJANOVSKI, I., 1964. – Ivo Bojanovski, Bilješke iz arheologije, *Naše starine*, 9, Sarajevo, 193-198.
- BONAČIĆ MANDINIĆ, M., 2001. – Maja Bonačić Mandinić, Zbirka novca franjevačkog samostana u Tomislavgradu, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 94, Split, 367-385.
- ČELHAR, M., GLUŠČEVIĆ, S., ILKIĆ, M., 2007. – Martina Čelhar, Smiljan Gluščević, Mato Ilkić, Numizmatički nalazi iz antičke nekropole na području Trgovinskog centra Relja u Zadru, *Diadora*, 22, Zadar, 7-67.
- DRAGIČEVIĆ, I., 2014. – Ivo Dragičević, Grčko-ilirski novac Apolonije i Dirahija iz Zbirke franjevačkog muzeja na Humcu kod Ljubuškog, *Cleuna*, 1, Livno, 95-109.
- ILKIĆ, M., 2007. – Mato Ilkić, *Rimski novac s područja Novalje*, Grad Novalja – Arheološki muzej Zadar – Muzej antičkog stakla, Novalja – Zadar.
- ILKIĆ, M., 2009. – Mato Ilkić, Numizmatički nalazi iz djela antičkog kompleksa u Caskoj-Katastarska čestica 1941/24, *Archaeologia Adriatica*, 3, Zadar, 173-182.
- ILKIĆ, M., FILIPČIĆ, D., KRAMBERGER, V., 2012. – Mato Ilkić, Dejan Filipčić, Vjekoslav Kramberger, *Ususret antičkoj numizmatiki*, Studentski zbor Sveučilišta u Zadru, Zadar.
- JONES, A. H. M., 1959. – Arnold Hugh Martin Jones, The Origin and Early History of the Follis, *The Journal of Roman Studies*, 49, Cambridge, 34-38.

- KOS, P., 1998. – Petar Kos, *Leksikon antičke numizmatike*, Hrvatski bibliografski zavod, Zagreb.
- KRALJEVIĆ, G., 1976. – Gojko Kraljević, Rimski novci sa područja Stoca, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, n. s., XXX, Sarajevo, 217-230.
- MATTINGLY, H., 1977. – Harold Mattingly, Fel. temp. reparatio, *Numismatic Chronicle*, 1933, New York, 182-201.
- NAÐ, M., 2012. – Miroslav Nađ, Coin Circulation AD 193-423, *The Archaeology of Roman Southern Pannonia*, BAR International Series 2393, Archaeopress, Oxford, 389-414.
- PATSCH, C., 1900. – Carl Patsch, Rimska mjesta po Imotskom polju, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, XII, Sarajevo, 295-344.
- PATSCH, C., 1902. – Carl Patsch, Pojedini nalazi iz rimskog doba, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, XIV, Sarajevo, 1-16.
- PATSCH, C., 1904. – Carl Patsch, Prilozi topografiji i povijesti Županjca-Delminium, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, XVI, Sarajevo, 307-365.
- PINK, K., 1957. – Karl Pink, Die Münzestätte Siscia unter Carus und seinen Söhnen, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, LVI-LIX (1954-1957), (=Zbornik radova posvećenih M. Abramiću, vol. I), Split, 89-94.
- RADIMSKÝ, V., 1894. – Vaclav Radimský, Starine kotara županjačkog u Bosni, *Glasnik Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine*, VI, Sarajevo, 283-319.
- RIC V, part 1, 1927. – *The Roman Imperial Coinage*, vol. V, part 1, Valerian to Florian (ur./ed.: P. H. Webb), London.
- RIC V, part 2, 1933. – *The Roman Imperial Coinage*, vol. V, part 2, Marcus Aurelius Probus to Maximian (ur./ed.: P. H. Webb), London.
- RIC VII, 1966. – *The Roman Imperial Coinage*, vol. VII, Constantine and Licinius A. D. 313-337, (ur./ed.: P. M. Bruun), London.
- RIC VIII, 1981. – *The Roman Imperial Coinage*, vol. VIII, The family of Constantine I, A. D. 337-364 (ur./ed.: J. P. C. Kent), London.
- RIC IX, 1951. – *The Roman Imperial Coinage*, vol. IX., Valentinian I to Theodosius I, (ur./eds.: H. Mattingly, C. H. V. Sutherland, R. A. G. Carson), London.
- RIC X, 1994. – *Roman Imperial Coinage*, vol. X (ur./eds.: R. A. G. Carson, J. P. C. Kent, A. M. Burnett), London.

